

IT-strategi 2006

IT-strategi 2006

Februar 2002

Oplag: 1000

Danmarks Statistiks trykkeri

ISBN 87-501-1240-6

trykt version

ISBN 87-501-1241-4

netversion

Danmarks Statistik

Sejrøgade 11

2100 København Ø

Tlf. 3917 3917

dst@dst.dk

www.dst.dk

1. Formål

Det overordnede formål med IT-strategien er at understøtte Strategi 2006 og specielt værdierne:

- Brugerorientering
- Kvalitet
- Effektivitet
- Fornyelse

Strategi 2006 giver udtryk for de virksomhedsmål, Danmarks Statistik ønsker at opnå, og IT-strategien skal sikre, at virksomhedsmålene understøttes af IT. For hvert element i IT-strategien skal det gennemtænkes, hvordan det bidrager til at understøtte målene og specielt de fire værdier.

Ligesom Strategi 2006 har IT-strategi 2006 en tidshorizont, der fremgår af titlen. Strategien lægger de helt overordnede linjer for, hvordan IT skal udvikles i de kommende år, og den udpeger nogle nøgleprojekter, der har overordnet betydning for institutionen. Mere detaljerede målformuleringer og handlingsplaner vil blive udviklet igennem strategiperioden, og strategien vil blive revideret mindst hvert andet år. Strategien skal sikre, at man bevæger sig hen imod de ønskede mål, og at der er sammenhæng mellem de forskellige beslutninger og projekter.

Udgangspunktet for strategien er, at IT er et omdrejningspunkt for et statistikkontor. Næst efter en kompetent medarbejderskare er IT vores vigtigste aktiv. Hvordan vi bruger IT er afgørende for, om vi kan få succes. Men IT er naturligvis ikke et mål i sig selv.

Det er en vigtig ledelsesopgave at lægge principperne og udviklingslinjerne for IT-anvendelsen. Ledelsen skal sikre, at IT-anvendelsen totalt set tjener Danmarks Statistiks målsætninger, og at særlige løsninger på enkeltområder ikke går ud over helheden. Inden for de rammer, IT-strategien lægger, skal der være frihed for medarbejdere og organisatoriske enheder til at udfolde sig på en sådan måde, at de kan løse opgaverne godt og effektivt.

Ledelsen har et særligt ansvar for at sikre, at der altid er den rigtige IT-kompetence til stede i organisationen.

2. Rammer

IT-anvendelsen i Danmarks Statistik skal udvikles inden for de rammer, der fastlægges for samfundet og for staten. Hertil kan der senere komme samordningshensyn inden for økonomi- og erhvervsministeriet som concern, men sådanne rammer er ikke på nuværende tidspunkt udformet.

Initiativet *Digital Forvaltning* samt en række andre rapporter fra Finansministeriet og IT- og Forskningsministeriet fastlægger krav til IT-udviklingen og -anvendelsen i hele samfundet og specielt inden for staten. Disse krav vil få stor betydning for, hvordan IT skal anvendes i Danmarks Statistik, og IT-strategien tager udgangspunkt i, hvad man på nuværende tidspunkt véd om dem. Det kan forventes, at der fra centralt statsligt hold vil fremkomme nogle løsninger, der kan eller skal anvendes. Planerne er imidlertid endnu ikke fastlagt i fuldt omfang. Efterhånden som de konkretiseres, vil de give anledning til handlingsplaner og evt. revisioner af IT-strategien.

3. Grundprincipper

I dette afsnit opstilles nogle helt overordnede principper, som skal være sigtemærker for den strategiske udvikling af IT i Danmarks Statistik.

3.1 Et fælles system

Danmarks Statistik skal sigte imod at have ét fælles system, dvs. der skal benyttes fælles standarder på en række områder. Det indebærer:

1. *Fælles adgang til data:* Al relevant information i Danmarks Statistik - herunder også metadata/dokumentation – skal være umiddelbart tilgængelig for medarbejdere og eksterne brugere.
2. *Datasikkerhed:* Den fælles adgang til data skal dog begrænses, hvor hensynet til beskyttelse af fortrolige data tilsiger det. Fx skal personoplysninger med identifikationer kun være tilgængelige for de medarbejdere, som har arbejdsmæssigt behov for det.
3. *Fælles dokumentation:* Der skal være let adgang til fælles samlinger af dokumentation (metadatabaser) af vores produktion. Metadata skal også findes i direkte tilknytning til selve data på en sådan måde, at de kan benyttes sammen.
4. *Fælles platforme og værktøjer:* Hele institutionen skal i videst muligt omfang benytte et begrænset antal platforme, som er godt understøttet. Der skal ligeledes være et smalt, men udsøgt udbud af værktøjer, som understøttes effektivt. I princippet skal der være ét værktøj til hvert arbejdsmoment.
5. *Fælles metoder:* Der skal være fælles standarder for og metoder til projektarbejde og systemudvikling. Standarderne skal omfatte krav om en god dokumentation.

Begrundelsen for de fælles standarder er, at de sikrer en sammenhæng i institutionen, der understøtter de fire grundlæggende værdier: Brugerorientering, kvalitet, effektivitet og fornyelse.

Brugerbetjeningen kan blive bedre, når alle medarbejdere har adgang til de oplysninger, der ikke er fortrolige, og når forklaringerne følger med. Så har alle medarbejdere bedre mulighed for at hjælpe en bruger.

Fælles adgang til data og systemer gør det også lettere at klare de nødsituationer, der ellers let kan opstå, når en nøglemedarbejder er fraværende.

Gode metoder og god dokumentation fører til kvalitet og effektivitet. Og der er mulighed for at sikre gode metoder, når de afprøves og kvalitetssikres i hele organisationen.

Stærk støtte til alle medarbejdere

Danmarks Statistik lægger stor vægt på, at alle brugere skal tilbydes en effektiv støtte i de anvendte metoder, platforme og værktøjer, og der skal tilbydes gode kurser – kurser, der har den styrke, at de er forankret i Danmarks Statistiks opgaver og virkelighed. Denne støtte muliggøres netop af de fælles standarder. Samtidig gøres det lettere at samarbejde mellem flere kontorer eller enheder, og personalemobilitet lettes, sådan at flytning af medarbejdere kan ske med minimalt tab af effektivitet.

Alt i alt medvirker de nævnte standarder til at effektivisere målsætningen om, at vi er ét hus.

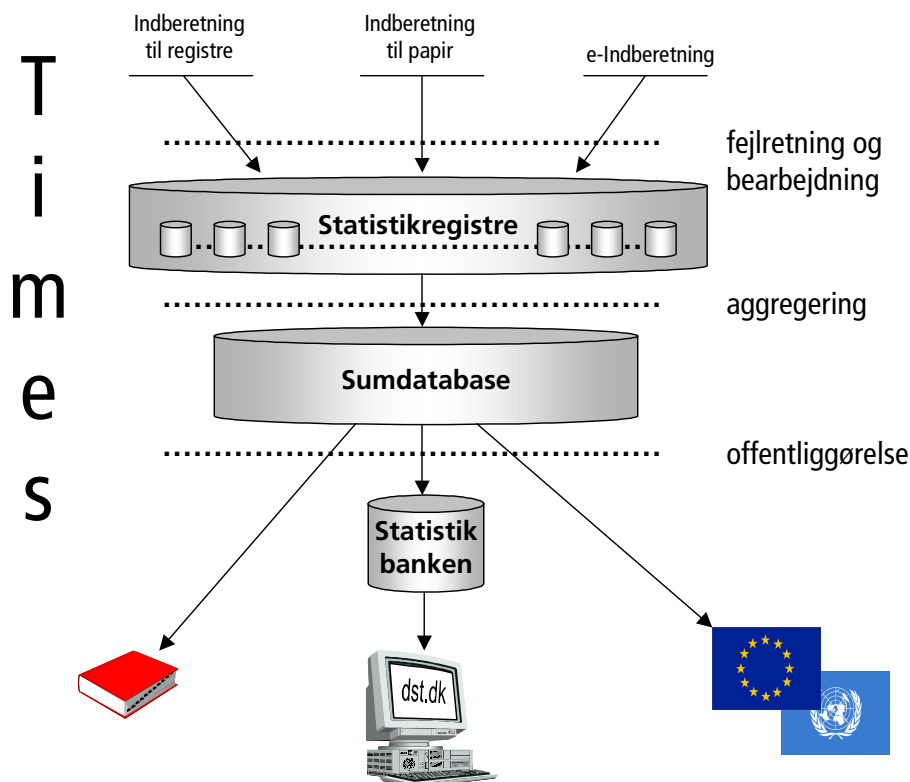
3.2 Principper for valg af systemer og standarder

<i>Udbredte og afprøvede standardsystemer</i>	Det er Danmarks Statistiks politik, at der så vidt muligt indføres og anvendes systemer og løsninger, der er gennemprøvede og udbredte på det kommercielle marked. Egenudvikling af løsninger skal derfor kun ske, når der ikke er andre muligheder for at opnå en tilfredsstillende løsning. Der vil i videst muligt omfang blive anvendt standarder, som er officielt anerkendte (ISO e.l.), eller som har en meget stor udbredelse i markedet.
<i>Egenudvikling minimeres</i>	
<i>Anerkendte standarder</i>	
<i>Best practice og internationalt samarbejde</i>	Der lægges vægt på, at valg og tilpasning af systemer til vore hovedopgaver sker på en sådan måde, at vi genbruger kompetente kollegers erfaringer og benytter <i>best practices</i> . Udvikling af værktøjer til statistikproduktion vil derfor gøre stærkt brug af internationalt samarbejde med de bedste statistikbureauer.
<i>Afprøvning af nye værktøjer</i>	Der skal være mulighed for at afprøve nye værktøjer, som (endnu) ikke hører til Danmarks Statistiks værktøjskasse. Det bør altid ske i et samarbejde mellem slutbruger (fagkontor) og de centrale IT-instanser for at sikre, at der både tages hensyn til lethed i brugen, mulighed for understøttelse, økonomi og samordning i huset. Afprøvningen afsluttes med en rapport indeholdende evaluering og indstilling om, hvorvidt man skal fortsætte med de pågældende værktøjer.

4. Produktionsmodel for statistikken

Da Danmarks Statistiks hovedformål er at producere statistik, er det helt afgørende at fastlægge gode metoder for produktionen. Det er derfor et fokusområde at udvikle og udfylde en produktionsmodel for statistikken.

Udviklingen og udvælgelsen af de standardværktøjer, der skal bruges i statistikproduktionen, systematiseres i forhold til en forenklet model, der viser hovedprocesser og dataformer i statistikproduktionen fra datafangst til bruger. Modellen ses i nedenstående figur.

Modellen skal forstås som den situation, vi stræber imod. Standarder for de forskellige elementer er for nogle deles vedkommende endnu ikke fastlagt. For andre findes der standarder, men de er endnu ikke anvendt i fuldt omfang. Handlingsplaner for de kommende år vil søge at udfylde og realisere modellen.

Figuren viser nogle vigtige standarder, som er hovedhjørnesten i Danmarks Statistiks IT-strategi:

4.1 Datafangst

Størstedelen af Danmarks Statistiks primærdata kommer fra offentlige myndigheders registre. Indberetninger direkte fra oplysningsgiverne er i dag hovedsagelig traditionelle spørgeskemaer, men fremover skal indberetterne tilbydes mange flere elektroniske løsninger, e-indberetninger, som udnytter det faktum, at indberetterne i dag ofte har oplysningerne liggende i elektronisk form og har adgang til internettet, men der skal tilbydes valgmuligheder. Derfor skal alle indberetningsformer standardiseres, så man let kan få de indsamlede data i standardformat, uanset hvilken måde de er indsamlet på.

4.2 Statistikregistre

Alle tællinger, der er baseret på mikrodata, producerer et (endeligt) statistikregister, der indeholder alle observationer for en bestemt periode. Al offentliggjort statistik fra tællingen er baseret på udtræk og sammentællinger fra statistikregisteret. Et statistikregister for en bestemt periode kan evt. forekomme i flere versioner, fx et foreløbigt register og et endeligt register.

Både af hensyn til bestemmelserne om datasikkerhed og af praktiske hensyn udgør hvert statistikregister en selvstændig enhed.

<i>Fælles lagringsstruktur for statistikregistre</i>	Alle statistikregistre lagres på en ensartet måde efter et fælles sæt af retningslinier. Der oprettes et fælles katalog over, hvilke data der er i statistikregistre (Times).
<i>Metadata sammen med mikrodata</i>	For statistikregistre etableres en tæt sammenknytning mellem data og metadata. Al tilgang til data i statistikregistre sker via metadata, der først og fremmest anvendes til at drive standardværktøjer, f.eks. til aggregering og indlæggelse i Sumdatabasen.

4.3 Aggregering

Fra statistikregistre danner vi tabeller til indlæggelse i Sumdatabasen. Aggregering kan dog også ske, uden at resultatet lægges i Sumdatabasen, men alt, hvad der aggregeres med henblik på offentliggørelse, lægges i Sumdatabasen.

Der er behov for et brugervenligt og fleksibelt aggregeringsværktøj, både til indlæggelse i Sumdatabasen og til besvarelse af ad hoc forespørgsler.

4.4 Sumdatabasen

Sumdatabasen er den fælles "produktionsdatabase". Den indeholder aggregerede statistikker, som kan være meget detaljerede, og alle tal, der skal offentliggøres, kommer først i Sumdatabasen. Fra Sumdatabasen er der standardiserede, effektive udtræksmuligheder. Den er principielt tilgængelig for alle medarbejdere, men ikke for brugere uden for huset. Dog er den interne adgang baseret på autorisation, således at bestemte matricer vil være tilgængelige for alle medarbejdere, for bestemte enkelte medarbejdere eller for grupper (fx kontor).

4.5 Statistikbanken

Statistikbanken er den offentligt tilgængelige statistikdatabase på Internettet. Den skal indeholde alle tal, der overhovedet bliver offentliggjort af Danmarks Statistik.

4.6 TIMES

Metadata er ikke begrænset til de metadata, som lagres sammen med mikrodata, eller som er nødvendige for rent teknisk at drive Statistikbanken, men omfatter også rent beskrivende metadata, som det kendes fra Times i dag. Der skal være et tæt samspil mellem de forskellige fremtrædelsesformer for metadata, således at metadata principielt kun skal inddateres én gang.

TIMES skal dels kunne bruges internt i produktionsprocessen, dels være tilgængelig for interne og eksterne brugere, så de kan få indblik i de data, der er tilgængelige.

4.7 GESMES/CB meddelelser

GESMES/CB er Danmarks Statistiks format for standardmeddelelser med statistik til EU og andre internationale organisationer.

5. Fokusområder

Med udgangspunkt i produktionsmodellen vil Danmarks Statistik sætte fokus på udvikling af følgende områder:

- Elektronisk borgerbetjening
- Elektronisk dokument-håndtering
- Udfasning af hovedanlæg
- Indberetninger til Eurostat
- Fælles standarder for projektarbejde og systemudvikling
- Funktionalitet i dagligdagen

5.1 Elektronisk borgerbetjening

Den elektroniske borgerbetjening dækker både elektroniske indberetninger og anvendelse af de ydelser, som Danmarks Statistik stiller til rådighed på internettet.

Det skal være muligt at foretage alle indberetninger elektronisk. Det skal være muligt for virksomheder og myndigheder at genbruge de oplysninger, der allerede er registreret i de administrative systemer. Standarden herfor skal være XML. Digital signatur skal sikre ægthed og fortrolighed af de elektroniske meddelelser. Det skal endvidere være muligt for borgere, virksomheder og myndigheder at indberette ved hjælp af interaktive elektroniske spørgeskemaer via internettet.

Statistikbanken skal fortsat udbygges, både med hensyn til indhold og funktionalitet, i en dialog med brugerne, og der skal være en tæt integration til hjemmesiden og dokumentation.

På hjemmesiden skal borgeren selv kunne bestille og betale serviceydelser, herunder alle publikationer.

5.2 Elektronisk dokumenthåndtering

Danmarks Statistik har truffet principbeslutning om at indføre elektronisk dokumenthåndtering, idet al information skal findes i digital form. Herved vil der kunne opnås betydelige gevinster.

Et fordelings-, journaliserings- og arkiveringssystem vil betyde, at der bliver bedre styr på sager og et bedre overblik i kontorerne samt på tværs i organisationen.

Alle indkommende dokumenter på papir skal indscannes til elektroniske dokumenter. Det omfatter principielt også spørgeskemaer.

5.3 Udfasning af hovedanlæg

I dag står vi med et produktionsapparat, som er delt over flere platforme, primært et hovedanlæg (MVS) og en PC/LAN platform.

Da udviklingen inden for værktøjer til hovedanlægget er forholdsvis begrænset, ønsker Danmarks Statistik at skifte platform væk fra hovedanlægget.

Dette skift er kompliceret og kræver en stor uddannelsesindsats, og implementeringen vil strække sig over en årrække.

Samlet er der tale om betydelig investering, som forventes at blive retfærdiggjort gennem bedre systemer og en høj strategisk kompetenceudvikling.

5.4 Indberetninger til Eurostat

Alle indberetninger til Eurostat skal genereres i GESMES/CB formatet fra Sumdata-basen på grundlag af en definition af indholdet.

5.5 Fælles standarder for projektarbejde og systemudvikling

Der skal indføres fælles standarder for Danmarks Statistik i form af håndbøger.

5.6 Funktionalitet i dagligdagen

Der skal til stadighed følges op på, om der er uhensigtsmæssigheder eller mangler i de standardværktøjer, der stilles til rådighed for almindelige kontor- og administrationsformål, og om problemer kan afhjælpes.

6. Handlingsplaner

IT-strategien vil løbende blive udmøntet i handlingsplaner, som drøftes i relevante fora og godkendes af Ledelsen. På enkelte områder er der allerede aktiviteter, der er i gang eller planlagt.

6.1 Elektronisk indberetning

I 1. halvår 2002 skal der etableres mulighed for elektronisk indberetning fra kommunerne til AMFORA-statistikken ved hjælp af et interaktivt spørgeskema.

I 2002 skal der etableres mulighed for elektronisk indberetning til Danmarks Statistik af lønoplysninger gennem det såkaldte LetLøn-projekt sammen med bl.a. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og Told & Skat.

6.2 Elektronisk dokumenthåndtering (EDH)

I 1. halvår 2002 skal der udarbejdes en kravsspecifikation for den EDH-løsning, der ønskes etableret, og der skal fastlægges en tidsplan for projektet.

6.3 Udfasning af hovedanlæg

Der skal i begyndelsen af 2002 foretages indledende undersøgelser, som skal pege på anbefalelsesværdige redskaber til omlægningen.

Tanker og ideer skal testes igennem pilotprojekter, som afsluttes ved udgangen af 2002. Herefter vil der blive fastlagt en tidsplan for implementering inden for strategiperioden.

6.4 Indberetninger til Eurostat

Der skal udvikles en automatisk overførsel fra Sumdatabase til Eurostat i GESMES/CB formatet. Denne skal være klar til brug medio 2002.

6.5 Fælles standarder for projektarbejde og systemudvikling

Som led i Udfasningsprojektet udarbejdes senest 1. april 2002 forslag til standarder for projektarbejds- og systemudviklingsmetoder, herunder forslag om dokumentation af processer og deres forbindelse til andre metadata. Sigtet er at disse kan indgå og blive afprøvet og justeret i de tre pilotprojekter.

6.6 Funktionalitet i dagligdagen

Henvendelser om ønsket funktionalitet opsamles fra 1.4. 2002 på en forumside på intranet. Reaktionen på ønskerne fremlægges i december i en årsrapport.